

Geachte heer Jongsma,

Nog wat bijzonderheden over de Aurora.

Op 2 augustus 1942 kwam tijdens een hevig onweer het grootste deel van het wiekenkruis naar beneden. De buitenroede stortte met een groot stuk van de askop in zijn geheel neer. De binnenroede brak boven de askoop af. Het andere eind had een gedeelte van het bovenachtkant weggeslagen. Uitergaard kwam een groot gedeelte van de zwichtstelling mee naar beneden. Het bovenwiel had het dak van de kap naar buiten gedrukt. De ravage was enorm.

De schade kwam volledig voor rekening van mijn vader. Er was een verzekering bij de onderlinge verzekeringsmaatschappij De Hunze voor schade als gevolg van blikseminslag. De verzekeraars weigerden te betalen. Voor de rechtbank kon mijn vader niet overtuigend bewijzen, dat de schade een gevolg van blikseminslag was.

De heer Bremer was een van de getuigen-deskundigen c.q. getuigen van de verzekeraar.

In die tijd waren hout en ander bouw materiaal op de bon.

Het achtkant werd provisorisch met zeilen dichtgemaakt. Tijdens stormen in de daarop volgende perioden waaiden er grote stukken van de kap en van het achtkant. Uiteindelijk kwam er een toewijzing voor het benodigde materiaal en werd de molen hersteld. Een nieuwe as met wiekenkruis was toen niet haalbaar. De aandrijving vond plaats met een electro-motor. Na de oorlog was volledige restauratie economisch niet verantwoord. De kosten en de hoge onderhoudskosten van zo'n grote molen wogen lang niet op tegen het voordeel van gratis energie. Het maalwerk kon gemakkelijk met een kleine motormalerij worden verwerkt. Bovendien is efficiënt werken in een eenmansbedrijf in een gebouw met de werkvloer 16 m boven de begane grond niet mogelijk.

In de na-oorlogse periode was er een groot tekort aan bouw materiaal. Daardoor had sloopmateriaal een grote waarde. Aan de molen zat veel bruikbaar hout. De onderbouw was gemetseld met kalkspecie. De stenen waren dus ook uitstekend bruikbaar. Het drama van de sloopvergunning kent u. Die kwam af toen de materialenvoorziening veel ruimer was geworden, de prijs van afbraakmateriaal sterk was gedaald en door het verloop van de tijd het houtwerk e.d. er niet beter op waren geworden.

De ramp van 1942 was niet de eerste die mijn vader te verwerken kreeg. Omstreeks 1932 barstte er tijdens het malen een steen. Een groot brokstuk kwam door de veldmuur op te stelling in de baan van de wieken. De buitenroede brak af. De molen heeft toen geruime tijd met één roede gedraaid. De economische situatie in het molenaarsbedrijf was in die tijd niet bepaald gunstig. Zeker niet in Noordbroek en omgeving waar een grote concurrentie was en verschillende boeren hun eigen maalterij hadden. De gemengde bedrijven werden steeds meer akkerbouwbedrijf. Het aantal kleine afnemers verminderde sterk doordat als gevolg van de andere huisvesting de arbeiders geen vee (één koe, geiten, varkens, schapen, kippen, enz.) meer konden houden.

Achteraf zult u het standpunt van mijn vader, dat de toevallige eigenaar niet mag worden opgezadeld met de nadelige gevolgen van de cultuur-historische meerwaarde van overigens verouderde objecten als molens, kunnen delen. De overheid heeft toen verstek laten gaan.

Roosman
4 okt 79